

Energiklagenævnet
Frederiksborggade 15
1460 København K

DERES J.NR. 1011-11-2-16 - KLAGE OVER KLIMA- OG ENERGIMINISTERIETS MEDDELELSE AF TILLADELSE TIL BYGNING AF ILANDFØRINGSANLÆG FOR ANHOLT HAVVINDMØLLEPARK AF 19. JANUAR 2011

Under henvisning til Energiklagenævnets beslutning af 9. ds. skal jeg hermed reassumere klagerens synspunkter vedrørende spørgsmålet om klageberettigelse, som følger:

Klima- og Energiministeriet har den 19. januar 2011 meddelt tilladelse til at etablere et ilandføringsanlæg på grundlag af Energinet.dk's ansøgning af 20. august 2010. Ansøgningen af 20. august 2010 fra Energinet.dk var vedlagt Energinet.dk's beslutningsgrundlag, herunder baggrundsrapporten "Havmølleprojekt ved Anholt, Nettilslutning og teknologivalg", dok. nr. 40172/IO vl, 27. november 2008. I dette beslutningsgrundlag beskrives således den konkrete valgte linjeføring og baggrunden for dette valg.

Det fremgår af omhandlede baggrundsnotat, at nettilslutningen til 150kV-station Trige er valgt med direkte tilslutning uden anvendelse af eksisterende net direkte fra havmølleparken. Den er valgt på grund af tekniske og angivelige forsyningssikkerhedsmæssige fordele.

1 - Ad de enkelte lodsejere

A - Loven formål afgørende for klageberettigelse

Den konkrete valgte linjeføring berører således samtlige lodsejere, som vil få nedgravet et kabel på deres ejendomme. Disse berøres hver især af det tilladte projekt - fordi der til anlæg heraf i sidste ende skal foretages ekspropriation af deres jord til nedgravning af det tilladte jordkabelanlæg.

Klagerne berøres væsentlig og individuelt af det anlæg, som Klima- og Energiministeriet ved skrivelsen af 19. januar 2011 meddelte tilladelse til, da deres faste ejendom eventuelt tvangsmæssigt via ekspropriation skal bruges til etableringen af landkablet.

Den konkrete væsentlige interesse for disse borgere for at på prøvet, hvorvidt Klima- og Energiministeriet med hjemmel i lov om Energinet.dk har meddelt tilladelse på et forsvarligt oplyst grundlag, er således, at den tilladte løsning medfører, at jordkabelanlægget forudsættes etableret på disse lodsejeres ejendomme.

Klima- og Energiministeriet har i den forbindelse anført, at hensynet til den enkelte borger i forhold til den fysiske placering af jordkabelanlægget varetages gennem planlovens regelsæt.

Dette synspunkts rigtighed bestrides.

Herved bringes enhver, som kunne være konkret berørt af et anlæg, som godkendes efter lov om Energinet.dk uden for klagesystemet, hvis denne udlægning af kredsen af klageberettigede skulle tages til indtægt af nævnet. Det samme gælder søgsmål i anledning af samme.

Det bemærkes i den forbindelse, at planlovens formål alene er den fysiske placering i landskabet af et trace for jordkabelanlægget. Hverken de enkelte involverede planmyndigheder eller berørte borgere har derigennem indflydelse på hvilket anlæg, der udvælges af Energinet.dk, og tillades af Klima- og Energiministerien.

Hertil kommer, at Klima- og Energiministeriet selv i sit pålæg efter lov om Energinet.dk af 30. oktober 2008 ændrede på, hvorledes udbudsproceduren for havmøleparker, således at alle udbud skulle være gennemført, forinden der blev meddelt tilladelse, jfr. herved tilladelsen af 19. januar 2011.

På det tidspunkt, hvor plangrundlaget blev etableret, forelå der således ikke en tilladelse fra ministeriet, som planmyndighederne og de berørte borgere kunne forholde sig til.

Denne sektoropdelte godkendelses/tilladelsesform kendes i øvrigt fra andre områder, hvorved planlovens regelsæt inddrages.

I alle sådanne tilfælde vil i forhold til klageberettigede være et personsammenfald i relation til, om disse har væsentlig, individuel interesse, der berøres af det påtænkte anlæg og dets placering - uden at et sådan personsammenfald medfører, at klageadgangen for sagsbehandlingen i sektorlovgivningen afskæres.

I relation til eksempelvis anlæg, som forurener, vil der for en nabo naturligvis både være ret til at gøre indsigelse mod tilladelsen til etableringen af anlægget efter eksempelvis miljøbeskyttelsesloven og ret til at påklage plangrundlaget.

Forureningsbegrænsning er en væsentlig del af de formål, som varetages med miljøbeskyttelsesloven. Dette formål relaterer sig til de almene beskyttelseshensyn for vores omgivelser. Hvis naboen, som berøres konkret af anlægget, ikke var klageberettiget i en sådan situation, og kunne påklage en forureningskilde på grund af det almene beskyttelseshensyn, som ligger til grund for forureningsbegrænsningsprincippet, ville klageadgangen på samme måde være illusorisk inden for dette område.

En sådan argumentation for, at lovens formål og de hensyn, som skal varetages med loven, afskærer klager fra mennesker, som berøres individuelt og konkret af et anlæg, som tillades, savner saglighed, og strider mod de almindelige regler om klageberettigelse, som disse er beskrevet af nævnet i skrivelsen af 8. marts 2011. Det fremhæves i den forbindelse, at ingen af de forvaltningsretlige fremstillinger om klageberettigelse inddrager en forudsætning som anført af ministeriet.

Det bestrides således, at spørgsmålet om klageberettigelse i forhold til den udstedte tilladelse afhænger af, hvilke hensyn ministeriet skal inddrage i sin vurdering af, om betingelserne for at udstede en sådan tilladelse er opfyldte.

Der henvises her til den seneste afgørelse fra Højesteret vedrørende Bilka-sagen i Horsens, hvor kommunen i et søgsmål fra den klageberettigede i plansagen mod kommunen for erstatning blev frifundet, fordi varetagelsen af de klageberettigedes interesser ikke lå inden for de interesser, som skulle varetages med planloven, jfr. herved U.f.R.2010.2142 H sammenholdt med U.f.R.2004.1849 H - ved sidstnævnte afgørelse påkendte Højesteret Naturklagenævnets behandling af samme klageberettigedes søgsmål mod rekursinstansen for plansagen. Det var i sagen ubestridt, at sagen kunne såvel påklages administrativt som indbringes for domstolene af sagsøgerne i retssagerne.

B - Væsentlig, individuel interesse

Nævnet har i forhold til den gængse opfattelse af begrebet "væsentlig, individuel interesse" tillagt omtalen af, at hvis en større kreds af personer berøres på samme måde af en afgørelse, har de enkelte personer således ikke en individuel interesse, som er tilstrækkelig til at gøre disse klageberettiget, jfr. herved "Forvaltningsret" 2. udgave, 2002, side 67 ff. af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., en noget andet betydning end den efter klagernes opfattelse tiltænkte.

Nævnet har fortolket disse bemærkninger således, at hvis en større kreds af borgere - som følge af anlæggets størrelse - berøres på samme måde af en afgørelse, der er meddelt tilladelse til, så er der kun klageberettigelse, hvis der i denne flerhed af borgere er enkelte, som på en (endnu??) mere væsentlig måde berøres individuelt.

Denne fortolkning beror efter klagernes opfattelse på en misforståelse af bemærkningerne. Disse bemærkninger angår alene i forhold til nævnets retsområder eksv. klager fra en hel forsynings borgere, der som følge af en (ganske ubetydelig) stigning i de årlige bidrag alle berøres af vedtagelsen af et anlæg.

Alle, som berøres direkte af anlægget ved hel eller delvis ekspropriation som følge af det tilladte anlægs placering, vil være såvel væsentligt og individuelt berørt med en sådan intensitet, at disse er klageberettigede i forhold til grundlaget for etableringen af anlægget (tilladelsen).

Disse berørte er ikke henvist til gennem ekspropriationssager at få disse forhold efterprøvet, når henses til, at søgsmålsgrunden ikke angår selve ekspropriationen men dennes grundlag.

Det bemærkes, at der intetsteds i retslitteraturen eller retspraksis fra domstolene anerkendt, at der herudover skal påvises en særlig interesse.

Jeg henviser her til Jens Garde m.fl., Almindelige Emner, 5. udgave, side 309, hvor begrebet defineres, som følger:

”..

Det vil være tilfældet, hvis afgørelsen har retlige, økonomiske eller faktiske virkninger, af en sådan karakter, at de bliver berørt væsentligt og individuelt”

Det må derfor efter de almindelige forvaltningsretlige regler lægges til grund, at samtlige lodsejere, som bliver direkte berørt ved den valgte placering af det tilladte anlæg, idet disse såvel retligt, økonomisk og faktisk berøres i forhold til deres anvendelse af egen fast ejendom samt værdien heraf, som udgangspunkt er klageberettigede.

Vestre Landsret har senest ved kendelse af 29. august 2011 i den såkaldt Østerild Plantage-sag (kopi vedlagt) lagt klagerens fortolkning af spørgsmålet om klage- og søgsmålsberettigelse til grund.

Sagen omhandlede blandt andet spørgsmålet om en lovs gyldighed i forhold til overordnet EU-retlig regulering i Habitatdirektivet og VVM-direktivet (Påstand 1). Ved nævnte lov blev bestemt, at et nationalt testcenter for store vindmøller skulle etableres i et område ved Østerild og Hjørdemål Klitplantager i Thisted Kommune.

Miljøministeriet var søgsøgt, og sagsøgerne bestod blandt andet af en række borgere, som for alle - undtagen to's - vedkommende er ejer fast ejendom i området så tæt på testcenteret, at de vil blive berørt af centeret visuelt, støjmæssigt eller således, at deres ejendom helt eller delvist kan eksproprieres.

Miljøministeriet havde blandt andet påstået afvisning af påstand 1 under henvisning til, at sagsøgerne savnede retlig interesse i at få prøvet lovens gyldighed i forhold til EU-retten.

Den nærmere argumentation herfor er gengivet i den vedlagte kendelse på side 16 - 18 (det indrammede).

På side 17, sidste afsnit (det indrammede) har ministeriet anført følgende:

”For de ti private sagsøgere synes påstand 1 primært begrundet i disses udtrykte utilfredshed med det politiske valg af testcentrets beliggenhed i nærheden af deres boliger. Disse privatpersoners interesse i påstand 1 er i så henseende af generel karakter og adskiller sig ikke fra f.eks. andre grundejere i lokalområdet, besøgende i Nordjylland og natur- og rekreativt interesserede i Danmark, der kan være utilfredse med beslutningen om placeringen af et stort vindmølletestcenter i Nordjylland.”

I tilknytning hertil kan henvises til ministeriets argumentation for ikke at tillægge søgsmålet opsættende virkning, jfr. samme kendelse side 24 (det indrammede), hvoraf fremgår, at selve formålet med vedtagelsen af den omstridte lov er varetagelse af væsentlige samfunds- og miljømæssige hensyn, jfr. herved det ovenfor under pkt. 1. A anførte.

Landsretten udtalte om spørgsmålet om søgsmålskompetence/ retlig interesse følgende (kendelsen side 26, 1. hele afsnit på siden):

”Anders Kristensen Bundgaard, Kent Klømmensen, ejer alle fast ejendom så tæt på testcenteret, at de vil blive berørt af centeret visuelt, støjmæssigt eller således, at deres ejendom helet eller delvist kan eksproprieres. Der foreligger en retstvist om lovens gyldighed samt berettigelsen i at få foretaget ekspropriationer,

som konkret og aktuelt berører dem individuelt. Disse sagsøgere har derfor retlige interesse i at få prøvet påstand 1”.

Jeg henviser her ligeledes til U.f.R.2010.1547H og U.f.R.2011.984 H samt sagsøgernes bemærkninger herom i ovennævnte kendelse på side 8 (det indrammede).

Klagerne påvirkes sammen med alle andre lodsejere (alle 148) direkte og individuelt af den valgte og tilladte løsning af den opgave, som Energinet.dk blev pålagt at løse.

Det er klagerens opfattelse, at det forhold, at ikke alle 148 berørte lodsejere klager, ingen betydning har for, om de i denne sag omhandlede klager er klageberettigede.

Det fremhæves i den forbindelse, at Natur- og Miljøklagenævnets praksis vedrørende placering af vindmøller, jfr. eksempelvis NKO 205/ 2000 ikke kan tages til indtægt for Energiklagenævnets fortolkning af begrebet ”væsentlig individuel interesse”, idet Natur- og Miljøklagenævnet her alene påpeger, at klagerens gener ikke adskilte sig fra påvirkningen fra en meget vid kreds af borgere, fordi de pågældende klager boede ca. 2 km. fra vindmøllerne.

I relation til det anførte fra Energinet.dk om praksis vedrørende spildevandledningers placering, jfr. MAD 2009.369 bemærkes, at dette retsområde er reguleret særskilt, således at der i miljøbeskyttelsesloven er indsat en klagebegrænsning vedrørende netop spildevandsplanlægningen, jfr. miljøbeskyttelseslovens 32, stk. 4. Klager over linjeføring kan derfor heller ikke indirekte vurderes af lovens klageinstans. Den påberåbte praksis fra nævnet har derfor ingen relevans i denne sammenhæng.

På baggrund af ovenstående er det min opfattelse, at mine klienter som direkte berørte lodsejere af det anlæg, som skal etableres, alle er klageberettigede.

Ad Bevægelsen for Miljøvenlig El-transmission

Det antages med udgangspunkt i ombudsmandens udtalelser, jfr. herved FOB 1986.109, at foreninger på ulovbestemt grundlag kan anses for at være klageberettigede, hvis denne gennem sine vedtægter fremtræder som repræsentant for de interesser, der må lægges til grund er beskyttet gennem klageadgangen. Jeg henviser her til Karsten Revsbech, Forvaltningsret, Almindelige Emner, 2009, side 310-311.

Hvis nævnet er enig med klagerne i, at de er klageberettigede, jfr. ovenstående argumentation, følger det af foreningens vedtægter, at denne varetager præcis samme interesser, som vurderes at medføre, at der er klageberettigelse for de berørte lodsejere.

Foreningen ønsker således at standse etablering af unødvendige transmissionsanlæg/installationer, samt sikre at al fremtidig el-transmission skal overholde gældende love, jfr. herved foreningens vedtægter § 2 og 3.

Landsforeningen har bl.a. ved sin næstformand, Sigrd Bluhme, i vidt omfang forsøgt at få indflydelse på processen gennem foretræde for Energiudvalget vedrørende denne sags problemstillinger - senest den 12. januar i

år, henvendelser til politikere direkte, henvendelser til ministeriet, Energinet.dk m.v.. Foreningen havde således også udbedt sig tilsendelse af den meddelte og påklagede tilladelse af 19. januar 2011 ved næstformanden, Sigrid Bluhme.

Om foreningen kan i øvrigt oplyses, at den er landsdækkende og tæller over 100 medlemmer. Disse medlemmer er spredt ud over hele landet.

I ovennævnte kendelse af 29. august 2011 vedrørende etableringen af et nationalt testcenter for store vindmøller var Landsforeningen for Bedre Miljø ligeledes sagsøger i sagen.

Miljøministeriet bestred også denne forenings retlige interesse og dermed søgsmålskompetence, jfr. herved kendelsens side 17, nederst og side 18.

Landsretten gav foreningen medhold i sin søgsmålskompetence med følgende begrundelse:

"Landsforeningen for Bedre Miljø er en organisation, der efter sin formålsparagraf arbejder for at fremme et bedre miljø. Den har efter det oplyste flere end 200 medlemmer fordelt over hele landet. Foreningen har deltaget under lovgivningsprocessen ved at fremkomme med høringssvar og deltage i møder med folketingsudvalg og miljøministeren. Herefter, og da det må antages, at foreningen ville have været klageberettiget, hvis beslutningen om at anlægge et testcenter var gennemført administrativt, finder Landsretten, at foreningen har retlige interesse i at få prøvet påstand 1."

Under henvisning til præcis samme argumentation er det klagers opfattelse, at klager er klageberettiget i denne sag.

Kopi af nærværende er samtidig hermed tilstillet Energinet.dk's advokat, Agnete Nordentoft.

Venlig hilsen

Helle Carlsen

Dir. tlf. 88 91 89 05
hca@dahlkaw.dk

